

Soạn Bài Hai Đứa Trẻ (Thạch Lam)

Bố cục

- Phần 1 (từ đầu đến "cho chúng"): Cảnh chiều tàn và tâm trạng của Liên.
- Phần 2 (tiếp ... "cảm giác mơ hồ không hiểu nổi"): cảnh phố huyện lúc về đêm
- Phần 3 (còn lại) cảnh chờ tàu của hai chị em Liên

Câu 1 (trang 101 sgk ngữ văn 11 tập 1)

Không gian và thời gian được miêu tả trong truyện:

+ Buổi chiều tà (phương Tây đỏ rực như lửa cháy và những đám mây hồng như hòn than sắp tàn

+ Nền thiên nhiên của ngày tàn, đời sống phố huyện nghèo thu hẹp dần không gian

+ Quang cảnh phố huyện nghèo đói, nhỏ bé, phiên chợ tàn, góc chợ đơn xơ lụp xụp

Câu 2 (trang 101 sgk ngữ văn 11 tập 1)

Những kiếp người tàn nơi phố huyện được miêu tả chân thực:

- Chi Tí ban ngày mò cua bắt ốc, tối don hàng nước, thấp ngon đèn dầu leo lét (cũng chả kiếm được bao nhiêu)

- Gia đình bác xẩm ngồi trên manh chiếu, cái thau để trước mặt, góp tiếng bằng tiếng đàn bầu bật trong yên lặng

- Bà cụ Thi điên nghiện rượu, có tiếng cười khanh khách, ghê sợ, xiêu vẹo như bóng ma

- Chi em Liên được miêu tả kĩ hơn:

+ Thầy Liên mất việc, gia đình phải chuyển về quê, mẹ Liên don cửa hàng tạp hóa để hai chị em bán thêm

+ Liên thương những đứa trẻ nghèo và suy nghĩ về gánh phở của bác Siêu như món quà xa xỉ

+ Cuộc sống khó khăn, eo hẹp của gia đình Liên

⇒ Tất cả chung sự buồn chán, mệt mỏi, cuộc sống tẻ nhạt, buồn chán lặp đi lặp lại một cách đơn điệu và quanh quẩn đáng xót thương

Mặc dù thế họ vẫn hi vọng dù rất mơ hồ rằng cuộc sống của họ có sự thay đổi, niềm xót thương của tác giả dâng lên thể hiện kín đáo

Câu 3 (trang 101 sgk ngữ văn 11 tập 1)

Tâm trạng của hai đứa trẻ trước khung cảnh thiên nhiên và bức tranh phố huyện được miêu tả khéo léo, tinh tế:

+ Chị em Liên cảm nhận về buổi chiều bằng những cảm giác riêng, vừa buồn, vừa gẫn bó

+ Hòa hợp với thiên nhiên, hai đứa trẻ phát hiện ra biết bao biến thái tinh vi của nó (ngước mắt tìm dòng sông Ngân Hà)

+ Tâm trạng của hai đứa trẻ có sự giao cảm, hòa hợp với cỏ cây quê hương (qua kẽ lá bàng...giấc mơ không hiểu)

⇒ Hai chị em lặng lẽ quan sát những điều diễn ra ở phố huyện với cảm giác buồn mênh mang, xót xa cảm thông với kiếp người nhỏ nhoi, lay lắt trong bóng tối cơ cực

Câu 4 (Trang 101 sgk ngữ văn 11 tập 1)

Hình ảnh đoàn tàu đêm xuất hiện trong sự chờ đợi háo hức của chị em Liên:

+ Liên “buồn ngủ riu rả mắt” vẫn cố chờ chuyến tàu đêm, An dẫn chị gọi dậy khi có đoàn tàu đi qua

+ Hai chị em cố thức không phải để bán hàng mà “muốn được nhìn chuyến tàu”

+ Con tàu với chị em Liên chính là thế giới khác

- Tác giả tập trung miêu tả tỉ mỉ, kỹ lưỡng theo trình tự thời gian, tâm trạng chờ mong của nhân vật Liên và An

- Ý nghĩa của chuyến tàu đêm đối với người dân phố huyện nghèo khổ:

+ Biểu tượng của sự sống mạnh mẽ, giàu sang, rực rỡ ánh sáng

+ Chuyến tàu gợi nhớ kỉ niệm đẹp đẽ, no đủ của chị em Liên khi thầy chưa mất việc

+ Người dân phố huyện chấm dứt hoạt động khi chuyến tàu đêm đi qua

⇒ Thông qua tâm trạng đời tầu của Liên tác giả muốn lay tỉnh những con người đang sống nhàm chán, quần quanh

Câu 5 (Trang 101 sgk ngữ văn 11 tập 1)

Nghệ thuật miêu tả và giọng văn của Thạch Lam:

- Truyện ngắn miêu tả tinh tế biến thái của cảnh vật, diễn biến tâm trạng của nhân vật ⇒ Tao không khí cho tác phẩm

- Giọng văn nhẹ nhàng, điềm tĩnh, khách quan, chứa trong đó sự xót xa cho kiếp người nghèo khổ, quần quanh

- Truyện ngắn giàu sắc thái trữ tình và đậm chất thơ

Câu 6 (trang 101 ngữ văn 11 tập 1)

- Thạch Lam muốn thể hiện nhẹ nhàng, thấm thía niềm xót thương đối với những kiếp người sống quần quanh ở phố huyện trước Cách mạng

- Tác giả thể hiện sự trân trọng đối với ước mong vươn tới cuộc sống tốt đẹp của họ

- Truyện thể hiện tư tưởng nhân đạo sâu sắc, trân trọng

Luyện tập

Câu 1 (trang 101 sgk ngữ văn 11 tập 1)

- Nhân vật gây ấn tượng sâu sắc nhất là Liên

+ Cô bé có tuổi thơ chìm trong sự héo úa, tàn tạ của cuộc sống đầy bóng tối

+ Liên là cô bé giàu lòng thương cảm với những kiếp người nghèo khó trong phố huyện

+ Liên có sự giao hòa tâm hồn với thiên nhiên

+ Khao khát cuộc sống tốt đẹp, mong muốn vượt thoát khỏi những tù túng, chật hẹp trong cuộc sống

Câu 2 (trang 101 sgk ngữ văn 11 tập 1)

Hai đứa trẻ là một trong những truyện ngắn tiêu biểu phong cách nghệ thuật của Thạch Lam:

- Những trang viết vừa đậm đà yếu tố hiện thực vừa phẳng phát chất lãng mạn, nên thơ

- Truyện tiêu biểu thể loại truyện tâm tình của Thạch Lam

+ Tình người chân chất nhẹ nhàng thấm vào truyện

+ Lối kể thủ thi tâm sự với người đọc